

17.08.2017

Asia/2

§ 34

HKL:n talouden osavuositarkastus 1.1.-30.6.2017

HEL 2017-005123 T 02 02 01

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti merkitä tiedoksi HKL:n osavuositarkastuksen 1.1. – 30.6.2017.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi
Ville Lehmuskoski, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
ville.lehmuskoski(a)hel.fi

Liitteet

1 HKL_osavuositarkastus_1-6.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

Raportointikauden merkittävimmät tapahtumat

HKL:n tavoiteohjelman kehittämisohjelmat

HKL:n tavoiteohjelma vuosille 2016 - 2024 luo perustan HKL:n toiminnan kehittämiselle. Tavoiteohjelmassa määritellään HKL:n strategiset tavoitteet ja näitä toteuttavat toimenpidekokonaisuudet eli kehitysohjelmat. Ensimmäisenä HKL käynnisti operatiivisen tehokkuuden, omaisuuden hallinnan ja turvallisuuden kehitysohjelmat.

Operatiivisen tehokkuuden kehitysohjelmalla tavoitellaan HKL:n liikenteen hoidon ja sitä tukevien toimintojen tehostamista. Niin tehtyjen kansainvälisten benchmarking-tutkimusten kuin omaan toimintaan pureutuvien selvitysten perusteella tehostamistarve on noin 10 %, jotta HKL on kustannustehokkuudeltaan Euroopan markkinoiden kärkeä. Tehostamistarve vaihtelee merkittävästi toiminnoittain. Vuoden 2017 alkupuolelta.

lella HKL on kartoittanut ja tunnistanut muutosmahdollisuuksia. Muutosohjelman määrittely on aloitettu ja se valmistuu alkusyksystä kattaen valinnat ensimmäisenä täytäntöön pantavista tehostavista toimenpiteistä.

Omaisuuksien hallinnan kehitysohjelma liittyy HKL:n rooliin Helsingin joukkoliikenteen infrastruktuurin sekä metro- ja raitioliikenteen kaluston omistajana, kehittäjänä ja ylläpitäjänä. Olemassa oleva omaisuus on mittava ja HKL:n tekemät korvaus-, ylläpito- ja uudisinvestoinnit pääsääntöisesti 100-200 milj. euroa vuodessa. HKL:n vastuu veronmaksajien rahojen tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta käytöstä on mittaava. Omaisuuksien hallinnan kehitysohjelmalla etsitään keinoja mm. nykyisen omaisuuden ylläpidon laadun ja kustannustehokkuuden tarkoituksenmukaiseen hallintaan, joukkoliikenneinfrastruktuurin mahdollistaman tulovirran kasvattamiseen luomalla mahdollisuuksia eri palveluiden kehittämiseen yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa sekä uusinvestointien aiempaa korkeatasoisempaan kustannusohjaukseen ja laadunhallintaan. Kesällä 2017 HKL siirtyi tiedonkeruusta ja tavoitteiden asetannasta toimintamallien määrittelyyn ja toteutus suunnitteluun.

Turvallisuuden kehitysohjelmassa kehitetään toimintamalleja turvallisuuden parantamiseksi niin HKL:n hoitamassa liikenteessä, varikoilla, työmailla, kalustossa ja infrastruktuurissa. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla vahvistettiin lisäksi HKL:n turvallisuusperiaatteet ja laadittiin luonnos HKL:n organisaatioturvallisuusohjeesta. Turvallisuustyön perusteita määrittää vuonna 2016 voimaan tullut kaupunkiraideliikennelaki. Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi) suoritti vuoden 2016 lopulla ensimmäisen HKL:n turvallisuusjohtamisjärjestelmän mukaisen auditoinnin. Vuoden 2017 ensimmäisellä puoliskolla HKL vastasi auditoinnissa havaittuihin poikkeamiin ja valmisteli niihin liittyviä kehittämistoimenpiteitä.

Länsimetro

Länsimetron käyttöönoton valmistelu eteni. HKL ja Länsimetro Oy allekirjoittivat tammikuussa 2017 yhteistyösopimuksen länsimetron metrojärjestelmän, -radan ja -asemien hallinnoinnista ja ylläpidosta. Sopimuksen mukaan Länsimetro Oy luovuttaa saadessaan rakennustyöt valmiiksi koko länsimetron HKL:lle operatiiviseen hallintaan, vastuulle ja hoitoon. Tällöin HKL hoitaa koko Helsingin seudun metroa länsimetro mukaan lukien yhtenä kokonaisuutena. Valmistelu on edennyt niin, että heinäkuun 2017 arvion mukaan radan ja asemien hallinnan siirto Länsimetro Oy:ltä HKL:lle tapahtuisi syyskuun alussa ja matkustajaliikenteen käynnistys vielä syyskuun aikana.

Länsimetro Oy vastaa länsimetron infrastruktuurin rakentamisesta. HKL on sopeuttanut omia valmistelujaan ja pyrkinyt antamaan Länsimetro

Oy:lle mahdollisimman hyvää tukea, jotta metro saadaan laadukkaana ja turvallisena valmiiksi ja liikenne voidaan aloittaa mahdollisimman pian. HKL:n kannalta länsimetron liikenteen onnistunut käynnistäminen on erittäin tärkeää ja HKL onkin valmistautunut usein eri tavoin niin liikennöintiin kuin infrastruktuurin hallintaan liittyviin tehtäviinsä. Länsimetron asetinlaitteen toteuttaminen on edennyt hyvin samoin kuin VIR-VE-järjestelmän parantaminen sekä MetroLAN-laajennushanke.

Raide-Jokeri sekä Kruunusillat-hanke

Raide-Jokerin allianssiin valittiin kesäkuussa suunnittelija kolmen tarjouskilpailuun ilmoittautuneen tarjoajan joukosta. Urakoitsijakilpailuun ilmoittautui neljä tarjoajaa joista valinta tehdään syksyllä.

Kruunusillat-hankkeessa edettiin ja hankkeen toteutusmuodoksi esitetään myös allianssia, jonka lopullinen muoto valitaan syksyllä. Kruunusillat-hankkeelle rekrytoitiin kevään aikana omia asiantuntijoita. Kruunusilltoja varten tarvittavan Laajasalon varikon suunnittelua varten käynnistetään syksyllä arkkitehtikilpailu.

Helsingin raitiovaunujärjestelmän esteettömyydestä valmistui tutkimus, jonka tuloksia hyödynnetään sekä Raide-Jokerin, Kruunusilltojen että nykyisen raitiotieverkon kehittämisessä.

Pysäkkikatokset

Johtokunta oikeutti kesäkuussa HKL:n tekemään uuden yhteistyösopimuksen Helsingin pysäkkikatoksista niiden nykyisen toimittajan JCDecauxin kanssa. Yhteistyösopimus perustui tarjouskilpailuun, jossa JCDecauxin tarjous oli kokonaistaloudellisesti edullisin. JCDecaux peruskorjaa kaikki nykyiset pysäkkikatokset (n. 1500 kpl) kustannuksellaan ja vastaa sopimuskauden ajan katosten huollosta ja kunnossapidosta sekä energiakustannuksista. Lisäksi yhtiö maksaa HKL:lle vuokraa kaikkien mainospaikkojen mediamyynnin perusteella. Uusi yhteistyösopimus tehdään 20 vuodeksi. Sopimuskauden jälkeen katokset siirtyvät HKL:n omistukseen. Tehty sopimus on HKL:lle ja kaupunkilaisille taloudellisesti ja laadullisesti erittäin edullinen ja antaa hyvät edellytykset parantaa joukkoliikenteen kilpailukykyä.

Variotram-raitiovaunut

HKL jatkoi Bombardierin kanssa neuvotteluja Variotram-raitiovaunuihin liittyvästä kokonaisratkaisusta, jolla mm. on tarkoitus kompensoida HKL:lle, että raitiovaunujen elinkaari ei ole toteutumassa hankintasopimusten mukaisesti. Neuvottelut etenivät katsauskaudella osapuolten kesken 17.3.2017 tekemän yhteisymmärrysmuistion pohjalta. Tarkoitus on, että sovintosopimus voidaan tehdä kesällä 2017.

Metrojunat

M100-metrojunien peruskorjaamisen hankesuunnitelma hyväksyttiin johtokunnassa kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle esiteltäväksi. M300-metrojunien moottoreissa havaittu laakerivaurio-ongelma saatiin hallintaan ja laakerit vaihdetaan kaikkiin juniin syksyn aikana.

Artic-raitiovaunujen toimitukset

Artic-raitiovaunujen toimitukset jatkuivat keväällä ja vaunuja vastaanotetaan Helsinkiin noin kolmen viikon välein vielä noin kahden vuoden ajan.

Oikeudenkäynnit

Välimiesoikeus antoi toukokuussa 2017 lopullisen ratkaisunsa Siemensin välimiesoikeuteen viemässä riita-asiassa koskien Helsingin automaattimetrotöimituksen ensimmäisen toimituserän nro 1 viivästystä. Välimiesoikeus katsoi toimituserän nro 1 viivästyneen 493 päivää sovittusta toimitusajasta ja Siemensin olevan vastuussa tästä viivästyksestä 401 päivän osalta. Välimiesoikeuden päätös sai heti lainvoiman. Metron automatisointia koskevien sopimusten purkuasia on etenemässä seuraavaksi käsittelyyn Helsingin käräjäoikeudessa ja ensimmäinen osapuolten tapaaminen oli kesäkuussa 2017, jolloin käytiin mm. läpi kattavasti oikeudenkäynnin hallintaan ja läpivientiin liittyviä aikatauluja. HKL:n ja Siemensin välisen metron automatisointia koskeneen sopimusten mukaan toimituserän nro 1 viivästyminen yli yhdellä (1) vuodella on peruste sopimusten purkamiselle. Välimiesoikeuden nyt lainvoimaisesti ratkaisema asia on yksi purkuperuste purkuoikeudenkäynnin perustana olevassa HKL:n purkukanteessa.

Vuoden 2016 metrokolarin onnettomuustutkinta

Onnettomuustutkimuskeskuksen raportti metron koulutusajojen yhteydessä 27.7.2016 liikennöintiajan ulkopuolella sattuneesta kahden metrojunan törmäyksestä valmistui 7.5.2017. Onnettomuustutkintakeskus OTKES antoi tutkintaselostuksessaan suosituksia, joihin HKL on antanut vastauksensa elokuun alkupuoliskolla. OTKESin suositukset on otettu huomioon HKL:n turvallisuuden kehittämistyössä ja turvallisuuden liittyvässä ohjeistuksessa.

Kaupunkipyöräpalvelu

Helsingin kaupunkipyöräpalvelun laajennus edellisestä 500 pyörästä ja 50 pyöräasemasta 1400 pyörään ja 140 pyöräasemaan onnistui hyvin. Rekisteröityneiden käyttäjien määrä oli jo kesäkuun loppuun men-

nessä kasvanut edellisestä verrattuna noin kolminkertaiseksi (29 000). Kaupunkilaiset pitävät pyöristä ja niiden käyttöaste on kohonnut yhdeksi maailman korkeimmista. Lisäksi HKL:n mahdollistamana alkoi Espoossa kaupunkipyöräpalvelun pilotti 100 pyörällä Olarin-Matinkylän alueella. HKL on tukenut myös Turun kaupunkia kaupunkipyöräpalvelunsa valmistelussa.

Talousarvion sitovat tavoitteet

Kaupunginvaltuuston hyväksymässä talousarviossa vuodelle 2017 HKL:lle on asetettu seuraavat sitovat tavoitteet:

- Tilikauden tulos vähintään nolla.
- Liikennöintikustannukset per paikka-km laskevat (2016: 0,065 €/paikka-km).
- Raitio- ja metroliiikenteen asiakastytyväisyys vähintään vuoden 2016 tasolla (RL: 4,04; ML: 4,19).
- Raitio- ja metroliiikenteen luotettavuus vähintään vuoden 2016 tasolla (RL: 99,84 %; ML: 99,84 %).
- Matkustajien kokema järjestys ja turvallisuus paranevat (2016: RL: 4,22; ML: 4,18).

Liikennelaitoksen sitovista tavoitteista taloudellisen tuloksen, raitioliiikenteen asiakastytyvyyden ja liikennöinnin luotettavuuden sekä raitioliiikenteen matkustajien kokeman järjestyksen ja turvallisuuden ennakoidaan toteutuvan vähintään tavoitteen mukaisesti.

Toiminnan kokonaiskustannukset per paikkakilometri on 0,067 €/paikka-km, joka on jäämässä tavoitteesta 0,065 €/paikka-km. Paikkakilometriennuste on laskenut länsimetron aloituksen siirtymisen vuoksi, mutta kustannusten ei ennusteta laskevan samassa suhteessa.

Metroliiikenteessä on ollut alkuvuoden aikana yksittäisiä teknisiä vikoja, jotka ovat aiheuttaneet katkoja ja ajamattomia lähtöjä metroliiikenteessä. Myös länsimetron käynnistyminen syksyllä asettaa haasteita metroliiikenteelle loppuvuoden aikana. Metroliiikenteen luotettavuuden ja asiakastytyvyyden sekä metroliiikenteessä koetun järjestyksen ja turvallisuuden tavoitteiden ennakoidaan hieman jäävän talousarviossa asetuista tavoitteista.

Henkilöstö

HKL:n henkilöstömäärä oli 1 283 henkilöä 30.6.2017 (30.6.2016: 1 216). Vuoden 2016 lopussa henkilöstömäärä oli 1 198. Keskimäärin tammi-kesäkuussa henkilöitä oli 1 218, kun vastaavalla kaudella vuonna 2016 henkilöitä oli keskimäärin 1 119. Metro- ja raitiovaunukuljettajia oli 56 enemmän kesäkuussa 2017 kuin vuotta aikaisemmin.

Käyttötalous

Koko vuoden liikevaihdon arvioidaan olevan 196,7 milj. euroa eli 8,1 milj. euro tulosbudjettia vähemmän. Liikevaihto koostuu HSL:ltä laskuttavista raitio-, metro- ja lauttaliikenteen liikennöintituloista sekä joukkoliikenneinfran ylläpitotuloista ja kaupungin tuesta. Myös laskutus Länsimetro Oy:ltä länsimetron infran ylläpidosta ja länsimetron koeajoista ovat mukana liikevaihdon tuloissa. Länsimetron käynnistymisen siirtyminen syyskuulle budjetissa arvioidusta toukokuusta pienentää korvauksia.

Länsimetron siirtyminen pienentää myös menoja. Esimerkiksi liikenteen sähkömenot ja Länsimetro Oy:n vastikelaskutus HKL:ltä toteutuvat talousarviota pienempinä.

Koko vuoden tulosennuste ennen tilinpäätössiirtoja on -0,6 milj. euroa eli 0,4 milj. euroa budjetoitua parempi.

HKL:n koko vuoden tulosennuste tilinpäätössiirtojen jälkeen on 0,4 milj. euroa.

Investoinnit ja rahoitus

Investointien toteutumisennuste on 149,7 milj. euroa, kun tulosbudjetin investoinnit ovat 151,8 milj. euroa.

Tilikauden suurimmat investoinnit ovat uudet raitiovaunut 49,8 milj. euroa. Muita suuria investointeja ovat Hakaniemen metroaseman peruskorjaus ja kehittäminen 11,3 milj. euroa, Kulosaaren metrosillan peruskorjaus 6,1 milj. euroa, uudet metrovaunut 5,9 milj. euroa ja Helsingin metron asetinlaitteen uusiminen 5,7 milj. euroa.

HKL arvioi, että loppuvuoden aikana nostettava lainamäärä on 50,0 milj. euroa. Lainamäärä tarkentuu loppuvuoden aikana. HKL:n nostamaan lainamäärään vaikuttaa koko kaupungin rahoitustilanne, HKL:n todellinen lainamäärätarve on noin 220,0 milj. euroa vuonna 2017. Vuoden 2017 investointihankinnat rahoitetaan siis osittain kaupungin sisäiseltä rahatililtä, ja varsinainen HKL:n ulkoinen lainannosto siirtyy pääosin vuodelle 2018.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi
Ville Lehmuskoski, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
ville.lehmuskoski(a)hel.fi

17.08.2017

Asia/2

Liitteet

1 HKL_osavuosisikatsaus_1-6.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) 11.05.2017 § 78

HEL 2017-005123 T 02 02 01

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti merkitä tiedoksi HKL:n osavuosisikatsauksen 1.1. – 31.3.2017.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi
Ville Lehmuskoski, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
ville.lehmuskoski(a)hel.fi